

IZHAJA VSAR DAN

svetle ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 3. zjutraj. Pesevniške številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih izdajah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pistoji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na oddelke izdajanja „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijska lista „Edinost“, Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti številka 20. Poštno-hranilnični račun številka 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Italijani in italijansko-visokošolsko vprašanje.

DUNAJ 27. (Izv.) Visokošolski odbor italijanskega dijaštva na Dunaju je poslal italijanskim poslancem pismo, v katerem jih opozarja, da so ob razstanku parlamenta vlada in večinske stranke obljubile, da pride na prihodnji seji parlamenta kot prva točka na dnevni red: italijanska fakultetna predloga (To ni res! — Opom.), kar se pa ne bo zgodilo. Italijansko dijaštvo zato pričakuje od italijanskih poslancev, da vendar enkrat izsilijo, da pride fakultetno vprašanje na dnevni red kot prva točka, kajti sicer odklanjajo vsako odgovornost za svoje nadaljnje postopanje.

Jugoslovanska debata v koroškem deželni zboru.

CELOVEC 27. (Izv.) Na današnji seji je poročal posl. Steinwender o reformi ljudsko-šolskega pouka. Po tem zakonu naj bi se pričel pouk za manj sposobne la bolj oddaljene otroke s 7. letom. V zadnjem zimskem poletju naj bi se vršil pouk samo par dni v tednu in sicer naj bi se podučevalo le poljedelstvo ali obrtna zadeva. Sicer naj bi se otroci podučevali o tem predmetu do 16. leta.

Posl. Grafenauer je pozdravil zahtevo, da se izvede reforma ljudsko-šolskega pouka, zahteva pa tudi reformo pouka na utraktivnih šolah, da se bodo otroci podučevali v materinščini in se naučili zraven še zadostno nemški. Govornik je tudi reagiral na znane žalitve slovenskega naroda v Ebnerjevi knjigi „Landeskunde vom Kärnten“. Odgovarjal mu je Dobernig, češ da Ebnerjeva knjiga ne namerava žaliti slovenskega naroda, pač pa se hujškanje proti koroškemu Nemcem uganja že kar sistematično. Smatra, da je Koroška poklicana, da bo igrala v jugoslovanskem vprašanju še veliko vlogo. Zato Slovenci ne bi smeli dosedanjih odnosaev s koroškimi Nemci še slabšati. Jugoslovansko vprašanje se zamore rešiti le po deželah, rešiti pa se mora na celotnem avstrijskem jugu. Koroški Nemci se nitiesar ne boje, ne smejo pa prezreti, da je jugoslovansko gibanje že v polnem teku in da se ne bo ustavilo niti ob koroški meji. Govornik je dalje zavračal napade na koroške Nemce v knjigi „Aus dem Wälder Kärnten“ in protestiral proti temu, da dvomijo Slovenci o državni zvestobi in patriotizmu Nemcev. Koroški Nemci vedo, da izvršujejo težko, častno vredno nalogo. Oni se bore za avstrijsko državo in za nerazdeljenost Koroške in za nadaljnjo brezpravnost Slovencev, ali kakor se je Dobernig sam izrazil: „Für die Weiterpflege des freundschaftlichen Verhältnisses mit den Slovenen“.

Volitve v istrski deželni zbor.

DUNAJ 27. (Izv.) Kakor se poroča, se prične volitve v istrski deželni zbor dne 7. junija. Ta dan voli splošna kurija; dne 14. junija ožje volitve. Kmečke občine volijo dne 19. junija, 26. junija ožje, mestna kurija 23. junija, ožje 4. julija, trgovska zbornica 2. julija, veleposrestvo 19. julija.

PODLISTEK.

Rdeči mlin.

Roman. Spisal Xavier de Montépin.

XX.

Ali so na Tankreda obenem izstreljene tri kroglice tudi v resnici dosegle svoj cilj? Ali je bilo Lascarsovo veselje utemeljeno? Ne. Tankred je ostal tudi takrat nepoškodovan. Nasprotno pa ste dve kroglici zadeli ubogega Hadžija, in kri je plemeniti živali curkoma lila iz obeh ran. Z vsemi močmi se je borila proti smrti; toda izgubljala je vedno več krvi in žnjo vred tudi svoje moči. Hadži je slabele od sekunde in končno se je potopil s svojim gospodom vred v globino. Vendar pa je Tankred kmalu prišel zopet na površino vode in sicer v bližini otoka. Napel je vse svoje moči in takose mu je posrečilo, da je priplaval do malega otoka.

Tok reke je gnal tudi brod proti otoku in sicer proti mestu, kjer je bilo obrežje peščeno in kjer ni bilo korenin vrb, o katerih je prej govoril Matija.

Štajerski deželni zbor.

GRADEC 27. (Kor.) Štajerski deželni zbor je sklenil na svoji današnji seji zakonsko osnovo o fakultativni uvedbi občinskih posredovalnih uradov na štajerskem. Poslanca Terglav in Verstovšek (Slovenski klub) sta toplo pozdravljala novi zakon, ki ima namen, kolikor mogoče omejiti tožbarjenje in obvarovati kmete pred težkimi finančnimi škodami. — Prihodnja seja jutri.

Ogrska magnatska zbornica.

BUDIMPEŠTA 27. (Kor.) Zbornica je rešila danes celo vrsto dolh vlog in prešla nato k razpravi o predlogi glede zvišanja rekrutnega kontingenta. Baron Deszler Pronay je izjavil, da je bil brambol zakon iz l. 1912 sprejet v zbornici na neustavni način. Sploh bazira ves današnji vladni sistem na nasilju in panamskih škandalih. Predsednik je poklical govornika radi teh besed k redu. Baron Pronay je nato izjavil, da se je v svojem političnem življenju udeležil že dosti debat a ni bil še nikdar poklican k redu. Vpraša ministrskega predsednika, ali ni to nasilje, če se z oboroženo silo meče poslance iz zbornice in ali ni res, da je sodišče izjavilo, da so se godili panamski škandali. Govornik zahteva nato ustavitve samostojne ogrske armade in se pritožuje radi neznanega števila ogrskih oficirjev v skupni armadi.

Vlada razpustila srbsko radikalno stranko.

KARLOVCI 27. (Izv.) Vlada je razpustila srbsko radikalno stranko in prepovedala pod nestržno kaznijo voditeljem stranke vsako nadaljevanje strankarskega dela. Vest je vzbudila v srbskih krogih veliko presecenje in ogorčenje.

Razprava proti vohunu Aleksandru Jandriču.

DUNAJ 27. (Izv.) Pred dunajskim kazenskim sodiščem se je pričela danes razprava proti vohunu poročniku Aleksandru Jandriču, ki je obtožen, da je skupno s svojim bratom, nadporočnikom Čedomilom Jandričem, vohunil v korist Rusije. Razprava je tajna. Obtožnica obdoljuje Aleksandra Jandriča, ki je bil l. 1912 degradiran in odlovljen iz avstrijske armade radi neke privatne sfera, da je stopil nato v stike z ruskimi vojaškimi krogi in pričel s sistematičnim vohunštvom, ki je bilo nevarno zlasti za časa balkanskih kriz in napetih odnosaev med Avstrijo in Rusijo. Aleksander Jandrič je bil v direktnih stikih z ruskimi in dunajskim vojaškim atašejem Zankjevičem in se je posvetoval v Petrogradu in Parizu v druga mesta, kjer je oddajal informacije ruskim vojaškim krogi. Zato je dobil od ruske vojne uprave čez 20.000 K. Obtožnica očita dalje Jandriču, da je izdal ruskemu generalnemu štabu t. zv. elaborat o razvoju avstrijske armade v Galiciji za časa balkanske krize, o stanju infanterijskih regimentov na avstrijskem severu in jugu, o obrežnih fortifikacijah, o stanju kavalarije, o vpošiljanju rezervistov, dalje da je izročil Rusiji načrt trdnjave Premisi in informacije o razvoju avstrijske avijacije in

Matija se je zgrudil na kolena in prosil boga, da bi mu pomagal rešiti markija. Ali, drugi arabski konj, je začel žalostno rezgetati, kakor bi bil umel nesrečo, ki se je dogodila njegovemu tovarišu.

Čoln, v katerem se je nahajal Lascars s svojimi rokovnjaškimi tovariši, pa ni prispel do otoka, temveč je mimo njega izginil v teml.

V tem, ko je markija, ki se je rešil na tako čudovit način ter ostal nepoškodovan v kljub strelom, ki so jih Lascars in njegovi tovariši izstrelili nanj, srečno dospel do otoka in stopil na suho, si oglejmo nekoliko za Sauvageonom, ki je, kakor povedano, smuknil neopaženo iz čolna v vodo.

Njegova trditve, da je dober plavalec in potapljač, je bila resnična. Voda je bil njegov drugi, naravni življenjski prostor. Vendar pa je Tankred kmalu prišel zopet na površino vode in sicer v bližini otoka. Napel je vse svoje moči in takose mu je posrečilo, da je priplaval do malega otoka.

Začel je razmišljati, kaj naj bi bilo vzrok, da ne more dalje. Izpocetka je mislil, da je zašel v mreže onih pod vodo rastočih rastlin, ki povzročajo smrt tudi najspretnjšemu potapljaču. Tipati je za-

vojaško-železniškega voznega reda avstrijske armade.

Na Dunaju je Aleksander Jandrič ponovno obiskaval ruskega vojaškega atašaja Zankjeviča, vsled česar je postala končno policija pozorna.

Pri zaslišavanju je Jandrič dejanje priznal, a obenem izjavil, da se ne čuti popolnoma krivega. Interesantno je, da je dobil obtoženec ponudbo vojaškega korespondenta za Rusijo v Berlinu in da je stopil z ruskimi vojaškimi krogi v zvezo v Petrogradu. Korespondenco z atašejem Zankjevičem je vodil obtoženec v obliki ljubavnih pism, ki vsebovala tajno pisavo, ki jo je bilo mogoče spraviti na dan šele na način, kakor se razvijajo fotografske plošče. Jandrič izjavlja, da njegove najvažnejše informacije niso bile točne, temveč si jih je večino sam izmislil. Tako je napravil načrt trdnjave Premisi kar po lastni fantaziji. Istočasno tudi o „Aufmarschu“ v Galiciji. Obtoženec dalje priznava, da je dobil nekaj navodil od svojega brata Čedomila, ki je takrat obiskoval vojno akademijo in s katerim je tudi delil dobiček. Za virok vohunštva navaja obtožnica maščevanje, ker je bil Jandrič odpuščen iz armade.

Zvečer so bila prečitana nekatera interesantna pisma, med njimi pismo soproge atašaja Zankjeviča, v katerem se Jandrič pozivlja, naj pride k Zankjeviču. Razprava bo jutri končana.

Istočasno, ko se vrši pred kazenskim sodiščem razprava proti Aleksandru Jandriču, se je sestalo danes zadnjičrat vojno sodišče, da izreče obsodbo nad Čedomilom Jandričem, ki je vohunil kot aktivan nadporočnik. Čedomil je bil obsodjen na 19 in pol leta težke ječe, ki jo je tudi sprejel.

Princ Wied v Petrogradu.

PETROGRAD 27. (Kor.) Princ Viljem Wied je došel danes ob četrta na 9 zjutraj v spremstvu svojega tajnika semkal. Na kolodvoru ga je pozdravil carjev adjutant, grof Tolleben. Princ se je nato odpravil v dvorni ekvipaži v zimsko palačo, kjer bo ložiral.

Novo 300 milijonsko srbsko posojilo na Francoskem.

BELGRAD 27. (Izv.) Kakor se v srbskih političnih krogih nocoj zatrjuje, se je srbski vladni posrečilo, kontrahirati novo veliko 300 milijonsko posojilo na Francoskem. Ta denar porabi Srbija izključno v svrhu izgradnje železnic v novih pokrajinah Srbije. S tem posojilom pa prične Srbija graditi tudi transbalkansko železnico preko Albanije na Jadransko morje. Z delom se prične čim hitreje, morda še to poletje.

Požar v tovarni za pohištvo.

INOMOST 27. (Kor.) Včeraj ob 6 zvečer je izbruhnil v Wolfovi tovarni za pohištvo v Tridentu požar, ki je uničil skoro vse pohištvo in vso lesno zalogo. Na lice mesta je takoj prišlo vojaštvo, ki je ob 9 zvečer ogenj lokaliziralo. Požar so najbrže povzročile iskre, ki švigajo iz strojev. Škoda znaša okoli 300.000 K.

Čel okrog sebe. Čudno. Nikjer ni bilo nikake zapreke in vendar mu je bilo, kakor da mu neka neodoljiva sila drži noge priklenjene na tleh. Čutil je tudi, da je njegovo telo, ki je bilo drugače tako lahko, nekam silno težko. Kako naj si razlaga ta pojav? Ali je morda postal žrtev kake hudobne čarovnije? Voda, ki je tekla nad njim, je bila globoka najmanj štiri sežnje. Že mu je začela kri zastajati po žilah in srce biti slabotneje. V sencih mu je tolklo, kakor da bi se mu hotela glava razleteti in vse se mu je zdelo, da bo moral v kratkem poginiti. Ker pa je bil izboren potapljač in mu je bilo, kakor iskalcem bisero v otoku Ceylonu, mogoče ostati skoraj celi dve minuti pod vodo, ga vendar vkljub vsem tem nevarnim pojavom ni zadela kap.

Vrhu tega pa je tudi kmalu izpoznal svoj položaj. So trenutki in to posebno tedaj, ko se človek nahaja v nevarnosti, ko se človek zdi nadarjen s skoraj nadnaravnim, več nego človeškim umom. Naenkrat se mu je streslo telo od nog do glave, kakor bi ga bila zadela električna iskra, in do tedaj nepojmljivi pojav ni imel zanj nič nerazumljivega.

Spomnil se je namreč, da je tedaj, preden je zapustil s Hubertom in njego-

Ponemčevanje na Koroškem.

II.
Drugi vzrok, ki je po našem mnenju tudi odločilno vplival na narodnostni razvoj koroških Slovencev, je njih gospodarska nerazvidnost, enoslojnost, ki se javlja, kakor smo rekli, v enostranskem agrarnem in pomanjkanju tržanstva in meščanstva. Če se govori o gospodarski strani narodnostno-manjšinskega problema, se navadno misli le na industrijo in kapitalizem. Tako piše Wilhelm Heinz v že citiranem spisu „Südösterreich — ein deutschwirtschaftliches Zukunftsgebiet“: „Das andauernde, eifreuliche fortschreiten des Deutschtums in Kärnten ist vor allem auf die auch den Slowenen stets bewusste Vormacht unseres Volkkes daselbst zurückzuführen“ (Neprestano, razveselljivo napredovanje nemstva na Koroškem se mora izvajati iz gospodarske premoči našega tamkajšnjega prebivalstva (nemškega), ki so se je tudi Slovenci vedno zavedali). Tu misli Heinz pod besedo „gospodarska premoč“ na industrijo, kakor je razvidno iz vsega spisa. Po našem mnenju pa industrija in kapital na Koroškem nista igrala tako važne vloge, saj je Koroška pretežno agrarna dežela in je industrija v zadnjem času celo nazadovala. Priznavamo ves dalekosežen pomen nemške industrije za razvoj slovenske narodnosti v osialih slovenskih deželah, na Koroškem pa je bil njen vpliv le malenkosten.

Pač pa je bilo silno usodno za koroške Slovence, da si niso mogli pridobiti, oziroma, da so izgubili obrtni in trgovski stan in s tem trge in mesta v slovenskem delu dežele ter na narodni periferiji. Meščanstvo je oni stan, ki igra po sedanjih volilnih redih odločilno vlogo skoro v vseh deželnih zbiorih. In ravno deželni zbori so forum, kjer se odločuje neposredno, t. j. potom deželnega odbora in deželnega šolskega sveta, o najvažnejših stvareh vsakega naroda, predvsem o šolstvu. Koroški niso procentualno vsaj do zadnjih desetletij veliko zastopali za štajerskimi Slovenci. Toda, v kako čisto drugačnem razmerju so zastopani v deželnih zbiorih (13:2)! Štajerski Slovenci sicer ravno tako trpe na pomanjkanju meščanstva, toda pri njih je vsaj absolutno število tako veliko, da jih z nobeno volilno geometrijo ni možno potisniti v manjšino, ki bi se v deželnem zboru ne mogla več uveljavljati. Pri koroških Slovencih pa je tudi absolutno število nizek in zato se kaže ta posledica v vsaj svoji teži. Poglejmo, kako drugačna bi bila njihova situacija, če bi si bili ohranili nekatera mesta oziroma osvojili trge, ki so na njihovem ozemlju: Celovec, ki je imel l. 1857. po uradnem številu slovensko večino, voli 3 poslance v deželni zbor, Beljak enega, Žalezna kaplja — Pilbert — Velikovec tudi enega. Če bi ne bilo teh izgub, bi bil sedanj koroški politični sistem nemogoč. Stanovsko-socialni torzo pa, kakor so koroški Slovenci sedaj, žal, ne more ob danih razmerah imeti onega političnega vpliva, ki mu gre z ozirom na številno razmerje in ki ga potrebuje za varstvo svojih eksistenčnih pravic. Naša enoslojnost omogoča koroški politični sistem, ona je kriva, da nimamo v koroškem deželnem zboru poštene manjšine,

vimi tovariši svojo kolibo, v svoji nezaupnosti proti vsem in vsakomur vteknili v žep ono, kar je najvišje cenil na svetu, to je — svoj denar, ki si ga je v svoji varčnosti del na stran. Tej precej okrogli svoti srebrnjakov pa je še dodal onih sto liver, ki mu jih je Lascars izročil kot jamčevino za čoln.

Denar je torej tu nadomestoval kamen, ki ga navadno privezujejo na vrat psu, ki ga hočejo utopiti.

Sauvageonu je bilo pač res težko izbirati. Izbirati je moral med izgubo svojega denarja in pa izgubo svojega življenja. Kajti ko bi se ne ločil od svojega denarja, svojega zaklada, bi brezdvomno zapadel smrti, ki ga je že grabila za lase. Bil je to strašen trenutek, trenutek, v kakršnem človeku lasje naenkrat osije. Toda ljubezen do življenja je nepremagljiva. S tresočimi se rokami si je odpel usnjati pas, v katerem se je nahajal njegov denar, in ko se je zgodilo, je švignil, kakor pušica na površino vode. Že skoraj zadušen in da se skoraj ni mogel gibati, se je prepustil toku reke, da ga je gnal kakor zamašek iz plutovine po reki navzdol. Bilo mu je popolnoma vseeno, kje pride na suho.

* * * (Dalje.)

Danes vsi na veliki ples Zveze Jugoslovanskih železničarjev v Nar. dom.

ki bi se mogla, če treba, tudi s silo uveljaviti. Naše enoslojnost pa je kriva naša pasivnost, nepodjetnost in naš fatalizem, ki pričakuje pomoči le od drugod, od vlade, politike ali jugoslovanstva, ki pa je nesposoben oceniti pomen gospodarske samopomoči. Pri malomeščanstvu in božanstvu ne velja izgovor, da nimamo kapitala, saj sta obrtništvo in trgovstvo po večini ravno tako sredstva stanova kakor naše kmetijstvo. Da, upam si trditi, da je vprašanje malomeščanstva za koroške Slovence naravnost ekzistenčno vprašanje. Noben narod se ne more ohraniti napram socialno ravlemu sosedu, če je sam le nediferencirana masa in tudi Slovenci ne bomo delali izjeme. Pesmisti, ki odkazujejo koroške Slovence v bodočnosti le na gorate kraje, naj bi dosledno opustili vsako upanje sploh. Jaz sem optimist, toda s pogojem: da ugodno rešijo problem svojega malomeščanstva, kar z ozirom na znani priznanji Gumplovicjev stavek: „Die Städter werden von den Ländlern verdrängt; mora biti mogoče.“

Brez pomena bi pa bilo tolažiti se le z eventualnimi ustavnimi preobratu v bodočnosti, ali konkretno povedano: s trializmom. Tak preobratu so pač možni, toda ne posebno verjetni. Konstatiramo kratko, da bomo le v toliko deležni eventualne jugoslovanske narodne avtonomije, v kolikor bo mo prejel dokazali svojo življenjsko zmogljivost. Dokler bo naše obmejno ozemlje tako prenaseljeno nemških jezikovnih otokov, dokler se bo naša meja pri vsakem ljudskem šteju pomikala proti jugu, tako dolgo čas za tiste velike izpremembe še ni blizu, oziroma, le za take, ki bi nam več škodovala, nego koristile (a. pr. če bi se samo Kraljevina in Primorsko priključili k Hrvatski). Od prava ne smemo pričakovati, da nam da, česar še nimamo, ampak ono bo samo sankcioniralo dejansko stanje. Izhodišče bo pa tvorilo uradno ljudsko štetje in naj se njegova neresničnost strokrat dokáže.

Da je res tako, nam dokazuje tudi razprava Ing. Hagona Hartmanna, objavljen v decembrovski številki „Mitteilungen des Vereines Südmärk“ pod naslovom: „Streitigkeiten über den Trialismus“. Pisatelj se peča z vprašanjem, ali je položaj alpskih Nemcev res tak, da bi morali dežele južno od Drave prepustiti „dem südslavischen Erblande“. To vprašanje se je pojavilo vsled slovenskih zmag v I. balkanski vojni. Hartmann odgovarja: „Za tistega, ki se potruji temeljito preštudirati zaključke ljudskega štetja leta 1910, v narodnostnem oziru, ki je imel priliko videti napredovanje infiltracije avstrijskega juga po nemški podjetnosti in ki končno ni slep za siljaje uspehe nemškega obrambnega dela v teh krajih, se more glasi odgovor edino-le: Ne in zopet ne.“ Zato je jako dobro pripomnil gorilski „Novi Čas“, ki je opozarjal občinstvo na predavanje dr. Rožiča, da gre koroški problem pred jugoslovanstvom. Ko bo spoznanje prodorilo splošno in se tudi praktično udeleževalo, in zlasti, ko se spozna, da je le v nas, v naši samopomoči, idealnem delu, edino jamstvo lepše bodočnosti tistokrat zaslejo tudi korošcem lepši dnovi.

Slovenski javnosti v pojasnilo!

V „Edinosti“ z dne 25. t. m. je bil priobčen članek pod naslovom „Ljudska predavanja Slovanke Čitalnice“, v katerem se nahaja doslovno tudi sledeči odstavek:

„Treba se je dotekniti na tem mestu še neke druge stvari, ki jo moremo najlepše karakterizirati s sledečim dogodkom. Prišlo mi je v roke povabilo mlade slovenske inteligence, v katerem vabi p. n. tržaško občinstvo na plesne vaje v korist ljudskih knjižnic! Tudi proti taki zlorabi „narodnega imena“ moramo z vso odločnostjo protestirati in na način, da se kaj podobnega ne pripeti več.“

Da ne bo javnost v dvomu, komu na roval gre ta huda obtožba, bodi povedano, da je tista mlada inteligenca, ki naj bi bila napravila grdi zločin „zlorabe narodnega imena“, tržaška slovenska akademična mladina, ki se zbira v slov. akad. ter. društvu „Balkan“, proti kateremu je tudi citirani odstavek skrajno tendenciozno naperjen. Konstatiramo zato, da niso ni „Balkan“, ni Balkanci še nikdar zagrešili zlorabe „narodnega imena“ in da je vsak tak očitek popolnoma neutemeljen. Zavračamo radi tega kar najodločneje to za nas skrajno žaljivo, neresnično podtikanje, ki je v stanu vzbujati pri neinformirani javnosti, sicer popolnoma neutemeljena sumničnja o poštenem delovanju „Balkana“ in posebno še o poštenem upravljanju zaupane mu narodove lasti.

Tudi ni ples omenjenega članka, g. T., „chargé d'affaires“ Slovanke Čitalnice v Trstu — pisal resnice. — „Balkan“ prireja res dijaške plesne vaje, toda samo za svoje člane in za povabilene prijatelje društva, nikakor pa ne za „p. n. tržaško občinstvo“. Na „plesne vaje v korist ljudskih knjižnic“ ni nihče vabil nikogar, ker takih plesnih vaj v Trstu ni, zatorej niso tudi mogla priti pisca inkriminiranega odstavka v roko takšna vabila. Pač pa je „Balkan“

sklenil uporabiti morebitni prebitek dijaških plesnih vaj za narodno-kulturne namene in ne, kakor delajo to nekatera druga društva, ki uporabljajo dohodke izključno le v društvene svrhe.

Dejstvo, da prirejamo plesne vaje, ne more tvoriti pri nobenem pametnem človeku „zlorabe narodnega imena“. Ali zagreši ta zločin tisti, ki kulturne institucije podpira in vzdržuje, o tem naj sodi javnost sama!

Pripominjamo le še, da se od „odločnega protesta“ članarjevega, ki hoče v bodoče preprečiti tako „zlorabo narodnega imena“, ne bomo dali ni najmanjše motiti. Mi pojdemo svojo pot naprej, ne glede na to, ali so s tem neki gospodje zadovoljni ali ne! Naše delo je bilo vedno pošteno!

V Trstu, dne 27. febr. 1914.

Za odbor slov. akad. ter. društva „Balkan“ v Trstu.

Franjo Peric Anton Zobec
t. č. predsednik t. č. tajnik.

Balkanska politika.

Glasilo radikalne vladne stranke v Srbiji „Samouprava“ piše o gori označenem predmetu:

Vojna v Tripolitaniji je morda do neke mere povpešila dogodke na Balkanu. Ali vir tem dogodkom je bil v nenaravnih zaključkih berlinskega kongresa in v evolutivni narodne zavesti balkan-kamskih narodov. Moč balkanske zveze je prevrgla vse ovire in — zmagala. Potem naj bi bil nastopil solnčen čas, ali Bolgari so, žal, se svojimi separatističnimi stremiljenji to preprečili s tem, da so zavratno napadli svoje dotodanje zavezništvo in jih prisilili v odpor. Posledica temu je bil poraz Bolgarov. Le sebi morajo Bolgari pripisati, da so izgubili del Makedonije in znaten del Tracije z Dilaopoljem, ki so ga jim njihovi zavezniki radi privoščili. Sedaj imamo na eni strani Srbijo, Grško in Crnogoro s simpatijami Rumunske v jamstvo za ohranitev miru na Balkanu, ki so mu naklonjene tudi miroljubne vladavice Evrope; a na drugi strani v nje megalomanski nadah prevarjeno Bolgarsko in pa Turčijo s nje velikanskimi teritorialnimi izgubami, a obe obračati grožnje proti prvotnim zavezništvi in vzbujati s tem nezaupanje Evrope glede mira. Posledice tega nezaupanja se že gibljejo in prvotne zavesti držav bodo le izvajale svojo legitimno pravico, ako v slučaju novih, po Bolgarski in Turčiji izvalnih zapletljivih posežev po potrebnih sredstvih, da se za bodočo popolnoma zavarujejo pred vsimi nezaželenimi eventualnostmi, nadeja se, da bodo pri tem žaljivi simpatije in odobravanje vsega evropskega kulturnega sveta, ki ima vsakako pravico do zahteve, da bo že enkrat rešen balkanski avantir. Specijalno Turčija pa menda niti ne slut, kaka nevarnost jej grozi od soglasja evropskih vlad, sicer bi se mirnega srca odpravila okolioma Kios in Mitlene in bi posvečala več pažnje bližnji usodepolni bodočnosti.

Domače vesti.

Odborova seja političnega društva „Edinosti“ se bo vršila v ponedeljek, dne 2. marca t. l., točno ob 3 popoldne, v „Slovanke Čitalnici“. — Vabilen so vsi gg. občinski, namestniki in deželni poslanci, da se te seje gotovo udeležijo.

Imenovanje. Za kraljevega komisarja za agrarne operacije v Gorici je imenovan namestništveni tajnik v Gorici dr. Viljem Baltić. Uradni sedež komisarja v Gorici.

Mestni občinski svet ima v ponedeljek, dne 2. marca, točno ob 7.30 svoje sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Članje zapisnika zadnje seje. 2. Niznanila. 3. Predlog na ustanovitev šole (konvikta) za bolniške strežnike. 4. Predlog za nabavo operacijske mize in instalacijo elektromagneta v mestni bolnišnici. 5. Ustanovitev občinskega hipoteknega kreditnega zavoda. 6. Izprememba opravilnika odseka za javne zgradbe. 7. Ustanovitev komisije za uradno določbo mesnih cen. 8. Volitev nekaj članov v vodstvo zavoda za mala stanovanja. 9. Volitev treh članov v kuratorija zavoda za pospeševanje male obrti.

Istrske deželnozbornske volitve. — Znano je, da so tržaški in sploh primorski laški liberalci v zadnjih časih velikanski prijatelji z nacionalnimi Nemci in skušajo potemtakem tudi s pomočjo nemškega časopisa napeljavati vodo na svoj mlin. Zlasti jim gre na roko graška „Tagespost“, ki ima v „Piccolovem“ uredništvu svojega glavnega tržaškega dopisnika, poleg njega pa tudi še enega v uredništvu tržaških nemških, po vladi podpiranih glasilih, in tako čitamo v četrtkovni večerji „Tagespost“ dopis iz Trsta o bodočih istrskih deželnozbornskih volitvah, ki naj bi že sedaj nekoliko sondiral teren in delal dobro razpoloženje za ono, kar ima šele priti. Dopis se bavi najprej z razmerami v Pulji, pravi, da se je prebivalstvo začelo pritoževati proti vladnemu komisarstvu, da je namestništvo odposlalo v svrhu preiskave mešano komisijo, da si ljudstvo želi vzpostaviti občinske avtonomije, da ni drugega, ki bi bil sposoben za pulskega župana, nego sedanji de-

želni glavar dr. Rizzi, ki je zmeren v narodnostnih vprašanjih in ima dobre zveze s poveljstvom vojne mornarice. Ker pa ne more biti dr. Rizzi obenem pulski župan in deželni glavar, je treba skrbeti za novega deželnega glavarja. Z ozirom na zahtevo hrvatske manjšine, da bodi deželni glavar popolnoma zmožen hrvaščine, na kar baje namerava pristati tudi laškoliberalna večina, je mogoče na mestu drž. glavarja eden od obeh laških deželnih odbornikov, dr. Chersich, ali pa Salata. Volitev se udeleži letos tudi laška klerikalna stranka vsaj v dose-dnjem svojem državnozbornskem okraju. V hrvaškem taboru je baje tudi pričakovati bojov. V volčskem okraju nastopi baje močna socialistična skupina, ki bi znala pomagati do zmage kandidaturi, ki bi jo podpirali Nemci in Italijani. V Pulji Nemci z ozirom na prodiranje Hrvatov ne postavijo kandidata, ker bi volilni okraj znal pripasti Italijanom, dasiravno je določen pravzaprav Hrvatom. Veliko važnost pripisuje dopisnik takozvanim mornariškim volicem v Pulji, ki naj bi se sicer ne mešali v politične boje, če pa že imajo volilno pravico, pa naj bi jo izvajali svobodno, ne da bi jih zavlačevali v istrske nacionalne boje. — Volitve se prično dne 7. junija. Torej so bili nemški gospodje, oziroma njihovi laškoliberalni varovanci precej zgodnji s svojimi „splošnimi informacijami“. Kako se uresniči vse te njihove srčne želje, pač pokaže bodočnost.

Ravno narobe! Prejeli smo: Dne 25. t. m. so listi objavili brzojavko z Dunaja pod naslovom: „Italijanska ladja ne počaka princa Wieda v Trstu“. Tako brzojavko ste objavili tudi v „Edinosti“. „Italijanska javnost namreč ne bi mogla pretrpeti tega, da bi Italijanske vojne ladje po dogodkih leta 1866 še prihajale v avstrijska pristanišča“. Tako je bilo čitati v oni brzojavki z dostavkom, da se je temu naznanju prilagodilo tudi mornariško ministarstvo. Meni se zdi ta stvar neverjetna! Navedeni viri ne držijo, ker nimajo nikake podlage. Vzroka je iskati v tem, da bi v slučaju, da bi prišla v Trst kakšna laška vojna ladja, — navstala med tukajšnjimi benjaminci avstrijske vladne huko, kakoršnega si ne žele na Dunaju. To je vzrok, da laške vojne ladje sploh ne pridejo v Trst, ne pa spomin na leto 1866. Mi Slovani, ki smo postali kar čez noč nevarni državi, v kateri živimo, smo bolj srečni v tem oziru. Ruske vojne ladje prihajajo v Trst. Mi jih gledamo, kakor gledamo vsako vojno ladjo, a nam ne prihaja niti od daleč na misel, da bi kaj podemostrirali, kakor bi gotovo storili naši sosede — ko bi se jim ponudilo priliko!

Predpust in Lega nazionale. Pod tem naslovom se raduje včerajšnji „Piccolo“ na velikih prispevkih, ki jih je prišel letošnji predpustni čas njihovi Lega nazionale. In kar priznamo resnico, da je veselje „Piccolovo“ opravičeno v polni meri. Številke, ki jih navaja laško glasilo, naravnost imponirajo. Abstrahirajmo od velikega in bogatega Trsta! Ali t. pr. 6000, 7000, 9000, 5000, 3000, 2000 in celo 14.000 K itd. iz malih gnezd po Istri in Dalmaciji. A po veliki laži, ki jo zagreša „Piccolo“ s tem, da šteje ti deželi med provincije Italijane — po dejstvu, da ti deželi nista Italijanski, ampak po veliki večini, oziroma skoro izključno slovenski, nas morajo navedene številke še posebno impresivirati. V luči teh števil se nam vidi poštrevovalnost Italijanskih manjšin za agresivne — torej ne obrambne, in zato memoralne svrhe Lega — naravnost fenomenalne. Seveda je ljudji, ki se verujejo v tako poštrevovalnost, da bi n. pr. Italijanska manjšina v malem Hvaru mogla zbrati 1800 K v take namene, marveč menijo, da se s temi prireditvami maskira tudi dotok denarja — od drugod, n. pr., da tudi društvo Dante Alighieri prispeva pod firmo poštrevovalnosti Italijanskih manjšin po Istri in v Dalmaciji. Ni izključeno to, ker številke so res prefrapantne. Ali kraj vsega tega morajo ti prispevki naravnost vznemirjati, ker ne odpravljajo dejstva, da se nam je na svojem resnično obrambnem delu boriti proti nasprotniku, ki so mu na razpolago taka ogromna sredstva. Tudi nam ne koristi vse reklamiranje in moraliziranje — dokazovanje, da so cili naši narodni nasprotniki nemoralni. Marli pa naj morda fatalistično klonemo pred bogstvom, da je sovražnik tako močan in bogat? To pa zopet ne. Govor, ki nam ga govore številke o Italijanski poštrevovalnosti, je: zavijajte tudi vi rokave za čim intenzivnejše obrambno delo in — odpirajte žepel! K temu nas mora še posebno vspodbujati razlaga, ki jo imamo mi za Italijansko poštrevovalnost. Naš napredek jim že sega do grla. Izgubljajo nado, da bi mogli v političnem boju zaustaviti naše napredovanje. To jih podžiga k naporu skrajnih sil za boj na šolskem polju. To dejstvo pa je le vspodbudljivo tudi za nas in nam govori, da ni razloga za obupavanje. Sedaj, ko imamo že toliko strne poti za seboj, toliko že izvršene dela, sedaj, ko smo se izdatno približali stavljenim si ciljem — sedaj naj bi se zaustavili na svoji častni poti, in to iz strahu pred številkami za Lega? Naše ljudstvo ima za seboj predobro politično šolo, je preveč poškedenilo v tolikoletnih težkih bo-

jih, dobro umeva narodni, politični in gospodarski pomen in namen našega boja za ekzistenco in veljavo na teh važnih tleh, in preživa je v njem vera v končno zmago pravične svoje stvari: da ne bi s vso odločnostjo odklanjalo že misel samo, da naj bi sedaj, ko smo že toliko dosegli, odnehali od tega boja! Zato pa je tudi v nas trdna vera, da bodo številke v „Piccolu“ le vspodbujevalno vplivale na naše ljudstvo, da pomore vsakdo po svoji moči, da bo čim izdatneje naše obrambno delo pred napadi Lega na našo narodno posesti!

Hude levite bere Italijanskim nacionalcem znani socialnodemokratski publicist A. Vivante v „Lavoratoru“. Pisec je človek, ki pozna tržaške razmere res dobro in ki se ne boji povedati resnice tudi kot Italijanski socialni demokrat ne, valed česar bi se mogel marsikateri tržaški Italijanski socialnodemokratski voditelj pač res marsikaj naučiti od njega. Vivante namreč zavrača trditve Italijanske laškoliberalne kamore, da so socialni demokratje, namreč Italijanski, izdajali svojega naroda, in navaja potem več dokazov, kako Italijanski nacionalci branijo in varujejo Italijanske nacionalne interese — na videz. Tako pravi, da „slovenski nacionalizem odgovarja na Italijansko objestnost, ki noče priznati obstoja slovenskih ljudskih šol v tržaškem mestu, s podobno objestnostjo: „vetom“ proti juridični fakulteti v Trstu. Če bi Italijanski nacionalizem opustil svoje objestno ravnanje, bi s tem razdrobil najizdatnejše orožje v rokah nasprotnikov univerze. Toda razume se, da ne more storiti tega; ko bi storil, ne bi bil več — nacionalizem. Nacionalna posledica pa je ta le: slovenske ljudske šole (zasebne) procvitajo vseno, celo procvitajo še bolj, čim pa univerza (Italijanska) ne prihaja in ne pride najbrž nikoli v Trst.“ — Govorec o Italijanskem šolstvu, pravi Vivante, da ni glavna stvar za Italijanske nacionalce, da bi preskrbeli Italijane z Italijanskimi šolami, temveč da jim je mnogo važnejše vprašanje: ali tudi bolj — komodno, da odrekajo Slovence slovenske šole, v upanju (p. r. z. n. e. m. i. — prip. pisateljeva), da bi to odrekajo šol pospeševalo asimilacijo, ki pa jo danes zadržuje sto drugih čimteljev. — Povsod je treba le rešiti čast, „pošteno lice“ Italijanskega nacionalizma. Pisatelj vprašuje, kdo je pospeševatelj slovenske gimnazije in slovenskih učiteljev v Gorici, čisto Italijanskem mestu? (Med oklepaji: okrog 14.000 Italijanov, okrog 9000 Slovencev, ne da bi šli Nemci. — Pisateljeva pripomba.) „Pred protestom na trgu, za ljudstvo — je bil sprejet soglasen sklep v gorilnem deželnem zboru (kjer žive laški liberalci v ljubki idili s slovenskimi klerikalci, — prip. pisateljeva), je zahteval nacionalizem obenem z Italijansko gimnazijo tudi slovensko. In deželni šolski svet, kjer sede Italijanski in slovenski buržoazijci, je tudi glasoval soglasno za dve gimnaziji. In sedež trojezičnega (Italijanskega, slovenskega in hrvaškega) učiteljišča je bil svoj čas zahtevan v mestnem občinskem svetu gorilcem, kjer ni bilo ne socialistov ne Slovencev. In pozneje je bilo naznanilo premestitve slovenskega učiteljišča v Gorico sprejeto z diplomatskim molkom. Predlog je prišel pozneje in je bil namenjen le — ulici.“ — Isto trdi glede hrvaških šol v Istri. Laški liberalci v Pulji so se pod vodstvom liberalnega poslance Rizzija zavezali pismeno, da sprejme občina eno šolo CMD v svojo oskrbo. Sentimentalni nacionalci so protestirali in nacionalni uspeh je: namesto ene hrvaške šole v občinski oskrbi — tri po-državljene. — Če sodimo nepristransko, je mnogo resnice v teh Vivantejevih izjavah. Je pač stvar taka, kakor smo tudi mi vedno trdili, da ves ta navdušeni Italijanski nacionalizem ni nič resnega, nič resničnega, temveč le prazna pena, navadno — komedijantstvo.

V Srbiji in pri nas. Srbsko naučno ministristvo je naklonilo znatne podpore raznim pevskim in telovadnim društvom. Tako n. pr.: telovadnemu društvu v Skoplju 600 dinarjev, v Kumašovem 300, v Tetovu, Kratovu in Krivi Palanci po 200. S tem je ministristvo dokazalo, kako v Srbiji umevajo naloge moderne in kulturne države, kako ne štedi srbska vlada, ko gre za pospeševanje kulturnih in zdravstvenih koristi prebivalstva! A pri nas? Pač, tudi pri nas se vlada zanima za delovanje sokolskih društev, kadar — stika po njih po veleizdajalnih brez strahu, da iztakne pri tem svojo — blamažo! Pa je vendar zlasti med našimi Nemci tikana ideja, da onkraj Save začenja — Azija! Seveda utegne oporekati kdo, da je Srbija narodna država in da hoče s takimi podporami utrjati v prvi vrsti državno idejo in državni interes. Je že res, da je ta razlika med Srbijo in našo državo: prva je narodna država, druga pa država narodnosti. Vendar tudi ta razlika prav nič ne opravičuje razlike v postopanju v tem pogledu. Kaj imajo pri nas od tega, da vlada vidi v narodnih aspiracijah nevarnost za državo ter da z vsem državnim aparatom ovira narodni razvoj? Samo jezo, zastupljanje duhov in odtujanje državni ideji! Ali ne bi bilo pametneje in v namenjanejšo državno korist, ako bi tudi pri nas kakor v Srbiji narodno misel, čustvovanje naroda, pritegnili v službo državne ideje? Seveda bi bilo.

Saj je to tako jasno, da morajo umeti to tudi najenostavnejši možgani. Ali naši državni so tako zaviti v svoje ideje iz predmodernih dob absolutizma in germanizacije, da bi se v svetem strahu trikrat prekrizali, če bi jim kdo prišel s tako mislijo.

Je pač res, da so včasih — da variramo znano sentenco Saumeya — divjaki od onkraj Save boljše — državniški!

Veliki ples „Zveze jugoslovanskih železničarjev“. DANES, dne 28. t. m., se bo vršil v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu veliki ples „Zveze jugoslovanskih železničarjev“. Med plesom svira vojaška godba c. in kr. bosanskega pešpolka. Pričetek ob 9 zvečer. Vstopnina: K 120; v predprodaji K 1.—. V predprodaji se dobivajo vstopnice v društveni pisarni, v ulici Sv. Franciška št. 2, pri posameznih zaupnikih in pri vratarici v „Narodnem domu“. Čisti dobiček je namenjen podpornemu skladu Z. J. Z. Odbor Z. J. Z. pričakuje, da se te prireditve ne samo slovenski železničarji, temveč tudi ostalo občinstvo udeležijo v čim največjem številu.

Društvom, ki prirejajo gledališke predstave. V smislu razsodbe upravnega sodišča z dne 6. maja l. 1913., da morajo tudi društva, ki imajo po svojih pravih pravico prirediti gledališke predstave, za prireditev vsake take predstave posebej prositi oblastnega dovoljenja, je izdalo finančno ministrstvo odlok z dne 31. decembra l. 1913., po katerem je treba take predstave kolkovati in sicer prvo polo z 2 K, vsako nadaljnjo pa z 1 K, če se predstave vrše proti vstopninam, če pa je vstop prost, pa z 1 K vsako polo.

Glasbeni večer. — Trž. podružnica „Glasbene Matice“ priredi v soboto, dne 14. marca t. l. v gledališki dvorani „Narodnega doma“ glasbeni večer z vokalnimi in instrumetalnimi točkami, katere bodo izvajale Matične moči pod vodstvom šolskega ravatelja g. Viktorja Šunca in kapelarka gosp. Teply-ja. Po več mesecih bo to zopet prva domača prireditev te vrste; zato bo gotovo vzbudila veselo zanimanje v našem občinstvu. Čim zvezo za natančnejše podrobnosti, jih takoj sporočimo.

Tržaška mala kronika.

Trst, 27. februarja.

Demonstracije proti vojnim ladjam. Danes ponoči nekako okrog ene se je zbrala na koncu pomola sv. Karla družba mladičev, ki je gledala manevriranje vojnih ladij, ki so prišlele z vaji, ki so jih imele ves dan na odprtem morju. V družbi je bilo tudi nekaj dijakov. Mladiči, navdušeni za drugo „patrio“ nego ono, ki jo predstavljajo avstrijske vojne ladje, so začeli kričati maršali, med drugimi tudi: „Viva la republika“ in „Viva l'anarchia“. Sicer se menda svet ne bi bil podri zaradi teh pobičev in njihovega krika in vojne ladje bi se tudi ne bile potopile, toda nesreča za kričanje je hotela, da jih je čulo uho postave. Prišel je tjakaj policijski nadzornik Rogelj z nekaterimi stražniki in neprevidni pobiči si bodo lahko ustanavljali svojo anarhistično republiko v ulici Tigor. Drznalci jih je bilo aretiranih, od katerih so pozneje izpustili samo enega.

Tatica boljše vrste. Gospa Ottilija Otti, ki stanuje v ul. del Boschetto št. 24, je meseca oktobra prejšnjega leta oddala sobo v svojem stanovanju v najem 25letni privatni uradnici Alojziji Ghidinijevi, ki je pristojna v Ljubljano. Dne 17. oktobra je prišla Ghidinijeva stanovat k Ottiliji. Obe ste nato oddali skupaj iz stanovanja. Ko pa se je Ottilijeva vrnila, je našla, da je v njeni sobi nekdo ulomil neki kovčeg, iz katerega je ukradel hranilno knjižico tržaške mestne hranilnice, na kateri je bilo nalcenih 130 K, potem bankovec za 20 K in pa več kosov najljepšega perila. Ker niti tisti večer niti pozneje ni bilo Ghidinijeve več nazaj, je bila Ottilijeva trdno prepričana, da je Ghidinijeva pokradla omenjene stvari. Polcija je dognala, da je bilo na ono knjižico dvignjeno iz hranilnice 100 K. Ghidinijevo je polcija zasledila v ul. Nuova št. 37 šele sedaj in jo aretirala. Aretranka odločno taj tatvino.

Vlom v gostilno. Prednočnem je neznan zlikovec vdrl skozi okno v gostilno Antona Risca na Šentjakobskem trgu št. 15. Ulomil je neko omaro in ukradel iz nje 20 K in revolver. Odsesel je poleg tega tudi še več kosov obleke. Skupna škoda znaša K 86.—.

Čudna ljubezen. Nihče ne bo trdil, da med zakonci ne bi prišlo nikdar do kakšnega sporenja. Tuptam se še celo dogodi, da tudi kaj pade, saj marsikje pravijo, da se je prišlo zvala ta ali ona ženska, da je mož ne ljubi prav, češ, ker je tisti dan še ni pretepel. Mogoče je res, da tako ravnanje kolikor toliko pospešuje medsebojno zakonsko ljubezen, ali prav zelo verjetna pa stvar

le ni. Prav odločno pa zamikamo, da bi se mogla zakonska ljubezen kazati v grožnji z revolverjem, kakor jo je hotel izkazovati svoji ženi neki Josip Trampuš, rodom iz Gorice, ki stanuje v ulici Sv. Mihaela št. 35. Mož ni bil posebej priljazen napram svoji ženi Josipini in je je pač prerad izkazoval svojo ljubezen na zgoraj omenjeni preobčutni način, valed česar je Pepca pobegnila od njega in šla stanovat v ul. Donato Bramante št. 11. To pa je Trampuša tako razbesnilo, da je vzel večer revolver in šel žnjim na žemno stanovanje, kjer je je grozil, da jo ustrelli, če ne pride zopet k njemu. Ženi pa se je zdelo taka huda ljubezen le prehuda in šla je ter ovadila moža policiji. Konec je bil, da je moral Trampuš v zapor.

Z nožem. Aretrran je bil 19letni Oskar Grša, rodom iz Draždan, kuhar na Lloydovem parniku „Helouan“. Sprl se je namreč nekaj s krojačem Ernestom Bostolovičem, stanujočim v ul. della Procureria št. 6, a v prepiru potem potegnili iz žepa nož in ga ranili žnjim.

Prevejana tatica. Že 15. januarja t. l. je ovadila Margareta Kalinova, kuharica v gostilni „Al Cacciatore“ v ul. Chiozza št. 5, da je je bila ukradena torbica, v kateri je imela 400 K in da je jo je ukradla 32letna Ana Turšičeva, ki je rodom Tržačanka, pristojna pa v Cirknico na Kranjaku in ki je služila v isti gostilni za dekle. Turšičeva je tedaj izgnila in ni je bilo mogoče dobiti nikjer. Polcija je tudi dognala, da išče Turšičevo tudi ljubljansko deželno sodišče zaradi goljufije. Predčerašnjim pa je ovadil izvošček Josip Gaspardis, ki stanuje v ulici Giulio št. 49, vrletskemu policijskemu komisarijatu, da mu je njegova dekla, za katero ne ve drugega kot da je je Ana ime, ukradla iz neke omare, ki jo je siloma odprla, raznih dragocenosti in perila, vsega skupaj za več kot 2000 K. Polciji se je sedaj posrečilo zaslediti to Ano in izpoznali so v njej Turšičevo, ki je tudi Kalinovi ukradla onih 400 K. Seveda je bila aretrana in končno je tudi odkrito priznala tatvino. Nadaljnja preiskava pa je dognala, da je Turšičeva izročila nekaj pri Gaspardisu ukradenih dragocenosti neki Ivani Kreblovi, ki stanuje v ul. del Muragilome št. 20. Preiskali so njegovo stanovanje in so našli več zastavnih listov in pa zlat prstan. Kreblova je bila zaslišana, a so jo potem začasno izpustili. Aretrran je bil tudi njen ljubimec, 27letni Ivan Čavlik, dajnar, rodom iz Ljubljane, stanujoč na Vrdeh št. 667, pri katerem so našli srebrno uro z zlato verigo in obeskom, kar je bilo tudi ukradeno Gaspardisu. Zadajo besedo bo seveda imelo sodišče.

Društvene vesti.

Klubu slovenskih tehnikov v Pragi so poslali dosedaj sledilci gg. doprineze: Kornelij Gorup vitez Slavinski v Trstu 20 K, Fran Matejčič, dež. šol. nadzornik v Trstu 10 K, Fran Vydra, tovarnar v Pragi 25 K, Jože Javornik, veletržec v Žalci 15 K, dr. O. Rybář, odvetnik v Trstu 5 K. Srčna hvala vsem darovalcem!

Občerkoristna stavbena in stanovanjska zadruga „NAŠ DOM“ registrirana zadruga z omejenim jamstvom v Trstu

Podpisano načelnštvo sklicuje v zmislu § 13 zadržnih pravil

II. redni občni zbor

ki se bo vršil

v soboto, dne 7. marca t. l.

ob 8 zvečer v spodnji dvorani Nar. doma v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Poslovno poročilo načelnštva za upravo leto 1913.
2. Letni račun.
3. Poročilo nadzornštva.
4. Poročilo načelnštva in nadzornštva glede uporabe čistega dobička.
5. Določitev načina obrestovanja hranilnih vlog v tekočem računu.
6. Volitve.
7. Sklepnosti.

V TRSTU, dne 27. februarja 1914.

NAČELNIŠTVO.

— ZDRAVNIK —
Dr. D. KARAHAN
specialist za notranje bolezni in za bolezni na čimbalih (gripa in os)
ordinirajo na svojem stanovanju v Trstu,
Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

Jadranska Banka v Trstu

vabi na

VIII. redni občni zbor delničarjev

kateri se vrši

dne 22. marca 1914 ob 10 popoldne

v prostorih banke v Trstu, Via S. Nicolò 9.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo upravnega sveta in predložitev bilance za l. 1913.
2. Poročilo nadzorstvenega sveta o računskem zaključku za l. 1913 in tozadevni sklep.
3. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička za l. 1913.
4. Volitev nadzorstvenega sveta.
5. Predlog za povišanje delniške glavnice.

Izveček iz pravil.

§ 13. Občnega zbora se smejo udeležiti oni delničarji, kateri so položili pri tej banki v Trstu ali pri drugih denarnih zavodih izven Trsta, kateri določi in objavi upravni svet banke, 8 dni pred zborovanjem vsaj 10 (deset) delnic.

§ 15. Na občnem zboru tvori vsakih deset delnic po en glas; nikdo pa ne sme ne v svojem ne v tujem imenu imeti več nego 20 glasov; delničarji, ki se osebno ne udeležijo, morejo biti zastopani po pooblaščenih, ki ne morajo biti delničarji.

V svrhu vdeležitve občnega zbora se morejo deponirati delnice tudi pri podružnicah Jadranske banke v Opatiji, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Dobrovniku, Sibeniku, Spljetu in Zadru.

Ljubljanska kreditna banka podružnica v Trstu

Centrala: Ljubljana.

Podružnice: Split, Celovec, Sarajevo, Gorica in Celje.

ulica Caserma II.

Telefon: 5-12.

Blagajna je odprta od 9-12 1/2 in 2 1/2-5

Delniška glavnica:

K 5.000.000.—

Rezervni zaklad:

K 1.000.000.—

Izvršuje najboljše vse v bančno stroko spadajoče tranzakcije.

Vloge na knjižice 4% obrestuje s 4% netto.

(rentni davek plača banka iz svojega).

vloge na tekoči in žiro-račun najboljše po dogovoru.

Sprejema borzna naročila za vse tu- in inozemske borze.

Brzjavni naslov: Ljubljanska banka.

Zobozdravnik

dr. Hinko Dolenc

se je preselil iz ulice Sv. Lazarja

v ulico Valdirivo št. 27.

Ordinira in sprejema od 9-1, 3-6.

Dvigalnik na raspolago.

Zobni ambulatorij

v. 6 Rossini 12, vogal ul. Poste. Moderna zobna delavnica. Umetni zobje po K 4.—. Zobje na vijak, zlate krone, mostna dela. Plombiranje z materijalom I. vrste po K 2.—. Izdiranje zobov brez bolečin po K 2.—. Jamstvo za vsako delo. Urnik: 9-1 in 3-12 ob nedeljah in praznikih 9-12.

ČEVLJARNICA

Antona Javernika

v Trstu, ulica Farneto 33
se priporoča slavnemu občinstvu za vsakovrstne poprave.

Slovenski urar

F. Pertot

Trst, ulica Caserma II

tik Ljubljanske kreditne banke

Neverjetne cene

Krasni čevlji! Izredna trpežnost!

Moški, jako elegantni čevlji K 950 in 1250. Ženski čevlji, krasnih oblik K 950 in 1250. Vseled pozne sezone se prodajajo različni ženski čevlji, modernih oblik, ki so stali prej od 11 do 15 K, sedaj s 30 do 45 odstotno popusta, t. j. po edini ceni 8 K par.

Jovarna Alfred Fränkl
Čevljarnica

MÖDLING
TRST - Corso šte. 27.

Podružnica:
ulica Cavana šte. 11
Vis à vis ul. Madonna del Mare

Vse oboletosti
sopilnih organov

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza in

Dobi se v K. 4. v vseh lekarnah.

pljučne bolezni

na duha zdravijo številni
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN "ROCHE"

Trgovci! Peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjak. naročite pri domači trgovki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočam se vam udani J. J. SUBAN, Trst. Via Vasari 10. Telefon N. 2266.

Pevsko društvo „Gaj“ v Banah bo imelo svoj občni zbor jutri, v nedeljo, dne 1. marca, ob 4 popoldne v prostorih „Konsumnega društva“ v Banah. Po obnem zboru prosta zabava.

Slov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu. Danes, v soboto, sestanek kluba trgovskih visokošolcev v posebnih sobi gosline NDO. — Jutri je zadnja plesna vaja v tej sezoni, ki se zaključuje z dijaškim plesom v soboto, dne 7. marca.

Nova društva. Namestništvo je vzel naznanje pravila sledečih novih društev: „Telovadno društvo Sokol“ v Kobaridu; „Hrvatska Čitaonica“ v Placu; „Narodna Čitaonica“ v Kincici (občina Vodnjan).

Škedenjske C. M. podružnice novi odbor, izvoljen na zadnjem obnem zboru, je sestavljen tako: Andrej Godina predsednik, Anton Sancin podpredsednik, Anton Lavrenčič, tajnik, Ivanka Sancin blagajničarica, Matka Godina, Just Fonda in Anton Rozman odborniki, Anton Stanislav Sancin in Ivan Godina pregledovalca računov, Ivan Godina, Anton Fiego in Anton Lavrenčič zastopniki za veliko skupščino.

Slovensko gledališče v Trstu.

V nedeljo ob 3.30 popoldne se uprizar kot kronska predstava

„GOSPA MAJORA“

Ta predstava bo nudila popolno gledališkemu občinstvu lep umetniški užitek.

Zvečer pa bo premijera izborne in duhovite veselolige

„GOSPOD SENATOR“

Ta veseloliga se nahaja stalno na repertoarju vseh velikih gledališč. Igra je tehnično sijajno obdelana in polna zdravega in nepretrganega humora.

Vatopnice za obe predstavi se dobivajo pri gledališki blagajni.

Narodna delavska organizacija

Podružnica NDO pri Sv. Jakobu sklicuje za jutri, 1. marca ob 10 popoldne javen shod v dvorani Delavskega kons. društva pri Sv. Jakobu. Dnevni red: 1) Položaj organizacije in snovanje novih skupin, 2) delovanje podružnice in vprašanje podpora, 3) občni zbor delalne organizacije v Trstu, 4) slučajnosti. — Vabimo šentjakobsko delavstvo, da se v obilnem številu udeleži tega shoda.

Vesti iz Goriške.

Slovensko gledališče v Gorici. Dramatični odsek „Sokola“ v Gorici naznanja, da prnovi vsled splošne želje v nedeljo dne 1. marca t. l. v veliki dvorani Trgovskega doma igrokaz v petih dejanjih „Bratje sv. Bernarda“. Igra je dobro naštudirana in upamo, da bodo našli vsi igralci nuditi tudi pri tej ponovitvi igre mnogo užitka. — Slovenci! pokazite jim, da cenite njihovo delo, s tem, da napolnite dvorano do zadnjega kotička. — Na zdaj!

Deskle. Fantje se zahvaljujejo vsem, ki so se vdeležili veselice in zasedli veselilni prostor do zadnjega kotička. Posebna zahvala gre si občinstvu iz Kanala, ki je posetilo veselico v tako obilnem številu. Prireditelj se končno zahvaljuje vsem onim fantom in dekletom, ki so sodelovali pri igri, petju in pri veselici sploh. Vsem skupaj: srčna hvala!

Deskle. Poročila se je gđ. Rozina Kodoljeva, veleposelstnikova hči, s g. Jos. Kraček iz Plavi.

Učiteljsko društvo sežanskega okraja zboruje v četrtek, 5. marca t. l., ob 11 predpoldne v Komnu. Redi važnih zadev in našega položaja naj nobeden član ne izostane.

Druge slovenske dežele.

Iz Ljubljane. V nedeljo, dne 1. marca, ob 8. uri zvečer se uprizar v deželnem gledališču v Ljubljani na novo naštudirano,

Jurčič-Govekarjeva narodna igra s petjem in godbo, „Rokovajalci“.

V ulogi Blaža Morola nastopi kot gost bivši igralec slovenskega gledališča in pred sednik slov. dramatičnega društva v Celju, gospod Rafko Salmič, ki je igral to ulogo v Celju, Mariboru, Trstu in na drugih slovenskih odrih z največjimi uspehi.

Sodelujeta bivši moški in ženski zbor slovenske opere v Ljubljani.

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Dve meblirani sobi s pečjo in plinom se odda v ulici Geppa 16, III. n. l. 157

Gospodična želi službo v trgovini ali tobačarni. Ponudbe pod „Zausteljiva“, glavna pošta, Gorica. 158

Gostilna v ulici Belvedere 37 z izričnem se da v najem. Pojasnila daje „Adrija“, tovarna piva, ul. Colonna 4. 161

Gostilna v najboljši legi Barkovlj se da v najem. Pojasnila daje „Adrija“, tovarna piva, ul. Colonna 4. 162

Krojaški pomočnik konfekcijskega dela išče službo. Zadoljil bi se tudi s kakim drugim delom. Naslov pri Edinosti. 167

Nova brivnica Via Belvedere št. 4 se priproča slavnemu občinstvu. Udani Muljevič Jurij, bivši pomočnik V. Gjurina. 2006

Mebirano sobo odda takoj slovenska družina v ulici Farneto št. 43, II. 159

Mladenec star 20 let, leprga vedenja, išče boljše službo v Trstu. Nastop 14. marca. Ponudbe „Pisno ležeče št. 825“, Gorica. 163

Odda se meblirana soba v ulici Miramar št. 23, vrata 18. 160

Odda se solčna, na novo meblirana soba s prostim uhodom. Belvedere 23, II. l. 168

Odda se soba in sobica s hrano v ul. Boschetto 40, polnadstropje, vrata 2. 171

Odda se meblirana soba v ulici Boschetto 40, II. vrata 8. 170

Odda se postelja mladeniču v ulici Coroneo 1, V. dno. 169

Obešala spalna in jedilna soba, krasna ogledala, vpojivje postelje, vse novo, se prodaja po zmerni ceni. Samo za nekaj dni. Foscolo št. 1 (mlekarna). 164

Obešala K 44—, spalna soba K 295—, jedilna soba K 495—, livalni stroj za vezenje polovična cena. Vse novo, se prodaja. Acquedotto 53 (pekarna). 165

Proda se valed odpotovanja ljudska kuhinja. S Zennone 8. 166

V najem se takoj odda za obrt primeren prostor v hiši „Delavskega konsum. društva“ pri Sv. Jakobu. 118

Gostilniška in kavarn. zadruga članov N.D.O. registrirana zadruga z omejenim poročtvom

vabi na

V. redni občni zbor

ki se vrši

dne 14. marca 1914

v društvenih prostorih, Via Commerciale št. 7.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Odobrenje letnih računov.
4. Volitev nadzornišva.
5. Razni nasveti in predlogi.

OPOMBA. Občni zbor se vrši ob vsaki udeležbi.

HENRIK PREUER

Trst, ulica S. Lazzaro 20.

Tovarna pohištva iz bambusa, indijskega trsa in protja.

Praktični in koristni darovi

za vsako priložnost.

IZREDNA PRILIKA!!

Izgotovljene obleke za odrasle in za dečke, jesenske in zimske suknje (paletois), ranglan; velika izbira manufakturnega blaga, tudi na obroke. Konkurenčne cene. -- Trst, ulica Barriera vecchia št. 29, prvo nadstropje. Od 2 pop. do 7 zvečer

Zaloga olja in

... **jesiha** ...

mila in sveč ter vseh potrebnih za gospodinjje

TRST - Via delle Acque 7.

Važno: V prodajalni je posebna shramba, v kateri lahko perlice odložijo cule.

Pekarna in slaščičarna Onorato Furlani

Trst, ulica della Guardia 24. Podružnica Vojaški trg (Piazza della Caserma) 4.

Arh večkrat na dan svež, različne moko, vse vrste biakov ter prodaja raznih vin in likerjev v steklenicah.

HELVETIA

Velika zaloga gramofonov

Trst, — ulica Barriera vecchia 19.

Vedno v zalogi velika izbor slovenskih in hrvatskih plošč od kron 250 naprej. Vedno nove plošče najboljših vrste. Gramofoni na obroke.

Sprejme se kontorist ali kontoristinja

z znanjem slovenskega in hrvatskega jezika, stenografije in strojepisja. Prosilci, ki so zmogni tudi se laščine, — — — — — dobijo prednost. — — — — —

Ponudbe pod „Pisni predal 47“, Ljubljana.

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzei

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5 D

Novo pogrebno podjetje, Trst

(vognal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (TELEFON št. 14-02.)

Prireja pogrebe najrazličnejših razredov, od najenostavnejših z enim konjem do najluksuriznejših in pompoznih s šestimi konji.

Najnovejša in moderna pogrebna oprava.

Prodaja najrazličnejših metvaških predm. V. Velika zaloga voščenih sveč lastnega izdelka. Najsolidnejša in točna postrežba.

Nočna naročila se sprejemajo v lastnih prostorih zaloga podjetja ul. Tosa št. 31. tel. 1402.

CENE ZMERNE. CENE ZMERNE.

Zastopstvo: prodaja pogrebnih predmetov: J. MRZEK, Opbine št. 1701 T. VITEZ

in Nabrolini (g. pri cerkvi); A. JAMSEK, pri Orehu (Neghore).

CENTRALA v

-- PRAGI --

Ustanovljena l. 1868.

20 podružnic.

17 ekspozitur.

Delniška glavica:

K 80,000.000

Rezervni in varnostni

zaklad:

K 25,000.000

Živnostenska banka, podružnica v Trstu

Telefon: 2157-1078.

GRADEŽ

otvorjena v poletju

ekspoziture

OPATIJA

IZVRŠUJE VSE BANČNE IN MENJALNIČNE POSLE.

BORZNA NAROČILA.

4⁰/₀

VLOGE

na knjižice

Rentni davek plačuje

banka iz svojega

Položnice brezplačno

na razpolago.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement. Zelo ugodno. Izborna kuhinja in švedljeviško pivo (broz glavobola). Zmerne cene.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della Caserma)